

# Vrste tržišta

---

- Tržišta se mogu klasifikovati na osnovu različitih kriterijuma
- **kriterijum supstitucije** proizvoda
- **kriterijum međuzavisnosti** proizvoda
- **kriterijum ulaska na tržište**

# Kriterijum supstitucije

---

- **Kriterijum supstitucije** proizvoda ili cenovna ukrštena elastičnost, pokazuje jačinu uticaja promene cene *i-tog* preduzeća na prodaju *j-tog* preduzeća

$$E = \frac{p}{q} \frac{dq}{dp}$$

# Kriterijum međuzavisnosti

---

- **Kriterijum međuzavisnosti** proizvoda ili količinska ukrštena elastičnost, koja meri jačinu uticaja promene u količini proizvodnje *i-tog* preduzeća na promenu u ceni *j-tog* preduzeća

$$E = \frac{q}{p} \frac{dp}{dq}$$

# Kriterijum ulaska na tržište

---

- **Kriterijum ulaska na tržište** meri iznos dodatka na cenu ( $P_c$ ) koji postojeća preduzeća u nekoj industriji mogu da ostvare, a da ne privuku nova preduzeća na to tržište.

$$E = \frac{P_a - P_c}{P_c}$$

- $P_c$ -cene u savršenoj konkurenciji
- $P_a$ -stvarna cena koju naplaćuje preduzeće

# Vrste tržišta

---

- Savršena konkurencija
- Monopol
- Monopolistička konkurencija
- Oligopol

# Vrste tržišta

---

- **Savršeno konkurentno tržište-**
  - veliki broj malih preduzeća koji pojedinačno **nemaju** uticaj na cenu proizvoda (tržište poljoprivrednih proizvoda)
  - proizvodi su savršeni supstituti
  - nema međuzavisnosti
  - ulazak (izlazak) u granu je slobodan i lak

# Vrste tržišta

---

## ○ **Monopol:**

- jedno preduzeće u industriji koje ima veliku tržišnu snagu a mnogo kupaca
- nema supstituta
- nema međuzavisnosti
- ulazak u granu je zaprećen, postoje snažne barijere

# Vrste tržišta

---

- **Monopolistička konkurencija-**
  - veliki broj preduzeća sa donekle diferenciranim proizvodom (pasta za zube, Colgate, Blend a med, Kolynus) koja imaju neki stepen kontrole nad cenom proizvoda
  - postojanje bliskih supstituta
  - nema međuzavisnosti
  - ulazak u granu je ograničen



# Vrste tržišta

---

## ○ **Oligopol-**

- nekoliko velikih preduzeća pri čemu su proizvođači svesni svoje uzajamne zavisnosti, imaju umerenu do veliku tržišnu snagu
- postojanje bliskih supstituta
- velika međuzavisnost
- umerene do velike barijere za ulazak na tržište